

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Сумського державного університету МОН України, м. Суми, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Жученко Світлані Василівні з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» на підставі прилюдного захисту дисертації «Фінансування соціального та доступного житла в контексті досягнення Цілей сталого розвитку» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» 07 березня 2024 року.

Жученко Світлана Василівна, 1971 року народження, громадянка України, освіта повна вища, у 1995 році закінчила Харківську державну академію міського господарства за спеціальністю «Економіка і управління в будівництві». З 1989 року працювала на посадах бухгалтера та головного бухгалтера різних підприємств Сумщини, здійснювала підприємницьку діяльність, з 2021 року і по теперішній час працює на посаді фінансового директора ТОВ «Глобал-Трейд-С».

У 2018 році вступила до аспірантури Сумського державного університету на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Дисертацію виконано у Сумському державному університеті МОН України, м. Суми у відповідності із науково – дослідними роботами на тему «Інноваційні драйвери зростання макроекономічної стабільності країни», державний реєстраційний №0121U114396, «Трансформація фінансової системи та стратегічні пріоритети її розвитку», державний реєстраційний №0121U114477, «Конвергенція економічних та освітніх трансформацій у цифровому суспільстві: моделювання впливу на регіональну та національну безпеку», державний реєстраційний №0121U109553.

Науковий керівник: Васильєва Тетяна Анатоліївна, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри фінансових технологій і підприємництва Сумського державного університету.

За матеріалами дисертації опубліковано 14 наукових праць, зокрема 8 статей у наукових фахових виданнях України, з них 2 статті, що індексуються міжнародною наукометричною базою даних Scopus і 1 стаття – Web of Sciense, 6 публікацій у збірниках матеріалів наукових конференцій. Опубліковані роботи цілком відповідають змісту дисертації та її висновкам. Основними з них є:

1. Zhuchenko, S., Kubaščíkova, Z., Samoilikova, A., Vasylieva, T., D'yakonova, I. Economic growth and housing spending within social protection: Correlation and causal study. *Public and Municipal Finance*. 2023. №12(1). P. 73-85. DOI: [https://doi.org/10.21511/pmf.12\(1\).2023.07](https://doi.org/10.21511/pmf.12(1).2023.07) (Scopus).

2. Kuzior, A., Zhuchenko, S., Samoilikova, A., Vasylieva, T., Brožek, P. Changes in the system of country's population health care depending on the level of providing affordable housing. *Problems and Perspectives in Management*. 2022. №20(3). P. 215-232. DOI: [http://doi.org/10.21511/ppm.20\(3\).2022.18](http://doi.org/10.21511/ppm.20(3).2022.18) (Scopus).

3. Ianchuk (Zhuchenko), S. Bibliometric Analysis and Visualization of Funding Social Housing: Connection of Sociological and Economic Research. *SocioEconomic Challenges*. 2021. №5(1). P. 144-153. DOI: [https://doi.org/10.21272/sec.5\(1\).144-153.2021](https://doi.org/10.21272/sec.5(1).144-153.2021).

4. Янчук (Жученко), С. В. Державна фінансова політика та соціальне житло: аналіз європейських і вітчизняних тенденцій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. №4, том 3. С. 274-279. DOI: [https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4\(3\)-50](https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4(3)-50).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Кузнєцова Анжела Ярославівна – рецензентка, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри фінансових технологій та підприємництва Сумського державного університету. Здобувачка дуже гарно розкрила актуальність теми, наголосила на основних аспектах, які обумовили вибір тематики як в контексті тих геополітичних зрушень, які сьогодні відбуваються, у тому числі спричинені війною, так і глобальних факторів поза сферою політичних амбіцій, невирішених і гострих моментів, що стосуються саме соціальних аспектів проблем бідності, урбанізації, постійної міграції населення. Усе це впливає на дохід домогосподарства, на вибір, особливо молодих людей, які ще недостатньо фінансово спроможні для того, щоб придбати своє житло, і шукають програми отримання доступного та соціального житла. Відтак ця тема є актуальною, і надто актуальною для України, для тих сімей, які є не тільки молодими, а мали все і були достатньо фінансово заможними, проте втратили не одне гарне житло внаслідок воєнних дій і тепер змушені послуговуватися, у тому числі і соціальним житлом, на нових територіях в залежності від того, куди переїжджають як на території України, так і поза межами держави. Отже, треба віддати належне науковому керівнику і здобувачу, адже тема затверджувалася чотири роки тому, але як показує практика, вона і зараз надзвичайно актуальна. Це підтверджується цікавими висновками та пропозиціями, що можуть використовуватися відповідними органами для того, щоб задовольняти потреби в наданні доступного та соціального житла. Сьогодні заслуховували шість пунктів, які автор вважає привнесенням в теорію, методологію і практику наукового доробку з обраної проблематики. Підтверджую, що вони відповідають критеріям наукової новизни. Не має жодних сумнівів, що пункт наукової новизни, який виноситься вперше на розсуд спецради, абсолютно відповідає такому критерію, тому що, справді, до здобувачки ніхто цього не робив з використанням такого потужного математичного апарату, що є підтвердженням достовірності отриманих результатів. Також той науковий доробок, який авторка класифікувала і захищала як в категорії «Удосконалено», так і в категорії «Дістали подальшого розвитку», містить елементи, які розвивають науку і привносять те, що не було здійснено іншими науковцями до того моменту, як авторка взялася за деталізований аналіз, розробку цієї тематики. Певні зауваження стануть дороговказом для здобувачки і, можливо, будуть враховані в подальших наукових дослідженнях. По-перше, було б добре в

дисертації показати й ті фактори, які впливають на вибір інструментів фінансового забезпечення соціального та доступного житла, зовнішні та внутрішні, і як вони змінюють підходи до обрання цих інструментів. По-друге, коли авторка аналізувала критерії вибору, то вона виходила з того, як і які інструменти доцільно обирати в контексті їх розмежування в часі для того, щоб їх можна якомога швидше використати і отримати максимальний ефект, проте робота значно виграла, якби авторка проаналізувала ще й наявні програми доступності житла, які діють в Україні, показала, як можна до чинних програм застосувати критерію вибору, проаналізувала минулі програми, що було і не було враховано при оцінюванні і прийнятті рішень щодо тих чи інших фінансових інструментів. По-третє, авторка досить ґрунтовно аналізувала досвід країн ЄС і дещо менше зупинила свою увагу на вітчизняному досвіді. Якби досвід країн ЄС можна було б перенести на ті програми, які діють сьогодні, то урядовцям було набагато легше приймати обґрунтовані і виважені рішення. Ці зауваження рекомендаційні, вони абсолютно не впливають на рівень значущості тих результатів, які захищала дисертантка, тому авторка роботи заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Бричко Марина Михайлівна – рецензентка, кандидатка економічних наук, доцентка, провідний науковий співробітник науково-навчального центру маркетингових досліджень Сумського державного університету. Ця тема актуальна й буде актуальна ще й надалі протягом багатьох років, адже зовнішнє середовище достатньо динамічне стосовно різних проблем, із якими стикаються різні країни світу, і у всіх політиках на сьогодні закладені Цілі сталого розвитку. Саме питання доступного і соціального житла досить тісно пов'язане зі всіма Цілями сталого розвитку, оскільки дуже велика роль житла у трансфері інтелекту, інтелектуального капіталу, інновацій, продуктивності праці, розвитку бізнесу, да і взагалі добробуту населення. Особливо доступність житла важлива для таких категорій населення, як молоді фахівці, студенти, внутрішньо переміщені особи, а також інші категорії громадян, які на сьогоднішній день переживають фінансові скрутності, пов'язані зі зростанням вартості житла та іншими економічними наслідками різних етапів розвитку нашої країни і світу в цілому. Розробляються політики, які мають різну ефективність, наслідки, але це все-таки тягар для бюджету, і тому тематика дисертації значуща для залучення інших стейкхолдерів, які також можуть впливати на розвиток і доступність соціального житла для різних категорій населення. Новизною дослідження є розроблений науково-методичний підхід для обґрунтування та специфікації впливу інструментів фінансового забезпечення соціального і доступного житла на економічне зростання в контексті досягнення Цілей сталого розвитку, зокрема Цілі «Гідна праця та економічне зростання». Також удосконалено ряд наукових досягнень, зокрема різний методологічний інструментарій, який може використовуватися різними стейкхолдерами при розробці політики як на місцевому, так і загальнодержавному рівні. У цілому дуже позитивні враження щодо дисертаційної роботи, але є певні напрямки для подальших наукових

досліджень. Перше зауваження, яке при цьому не применшує важливості наукового доробку, – це те, що робота стала б більш практично орієнтованою, якщо у дослідженні були використані не лише емпіричні дані щодо країн ЄС, але й для України. Також у результаті кластеризації країн ЄС залежно від рівня перенаселеності житла, витрат на житло в бюджеті домогосподарств, фінансування соціального і доступного житла для сталого розвитку, країни ЄС були згруповані таким чином, що до першого кластеру увійшло одинадцять країн, до другого – лише дві, до третього – п'ять тощо, виходячи зі схожих тенденцій у фінансуванні соціального і доступного житла. Проте робота значно виграла б, якщо проаналізувати ці кластери з точки зору історичного генезису, а також національних особливостей в межах кожного з них. При дослідженні впливу на економічне зростання зміни обсягу бюджетних витрат на житло в межах соціального захисту та за статтею витрат на житловий розвиток, необхідно уточнити, які саме види видатків фінансуються за однією та іншою статтею бюджету згідно методологією ОЕСР, дані якої стали емпіричною базою дослідження. Це не применшує наукові здобутки як з теоретичної точки зору, так і практичної, тому здобувачка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Затонацька Тетяна Георгіївна – опонентка, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Ця тема була актуальною в різні часи, і цікаво, як питання вирішувалося саме в Україні, коли виділяли певні соціальні категорії, які могли отримати соціальне житло від держави. Був зроблений ґрунтовний кількісний аналіз, і оскільки більшість великих міст, які знаходяться на Заході України, Київ та інші, зараз приймають велику кількість біженців, важливо, наскільки політика країн Європейського Союзу, де Відень, Мюнхен, Берлін та інші міста теж приймають достатньо велику кількість мігрантів, – як вони діють з позиції надання соціального житла. Це дуже цікаво, і в майбутніх дослідженнях очікується акцент на цьому, враховуючи, що фахівець в сфері демографії академік Лібанова зазначає, що буде велика урбанізація в країні, і питання соціального житла буде гостро стояти перед великими містами. Зміст, структура, логіка та наявність наукової новизни в дисертаційному дослідженні повністю підтверджує, що воно написане сформованим науковцем, який провів актуальне і необхідне на високому фаховому, науковому і практичному рівні дослідження, а побажання, які зараз висловлюють члени спеціалізованої ради, будуть в подальшому враховані в наукових розвідках. Тому пані Світлана заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Педченко Наталія Сергіївна – опонентка, докторка економічних наук, професорка, перший проректор Полтавського університету економіки і торгівлі. У дисертації наводиться цитата Стівена Вайта, де мова йде про бізнесову голову та соціальне серце, і ми бачимо той приклад, коли здобувачка разом зі своїм науковим керівником впродовж всього дослідження і під час

сьогоднішнього захисту довели те, що вирішується дилема між етичною стороною і бізнес мотивацією інвестора вкладати в соціальне житло. Адже це теж надзвичайно актуально і важливо, як мотивувати будувати й надавати таке житло, тому це ще один маркер актуальності теми. Наукова новизна ґрунтується на результатах комплексного міжкраїнного, статистичного, графічного, динамічного, структурного, факторного й порівняльного аналізу, і має потенціал щодо подальших досліджень, які очікуємо і в період, коли не буде пандемії, війни, за безпечних умов і поточного запровадження житлової політики щодо підтримки кожного українця, кожного громадянина держави. Доречно, щоб перелік Цілей 1, 3, 4, 5, 8, 10 було подовжено Цілями «Сталий розвиток міст і громад», «Партнерство заради сталого розвитку», «Мир і справедливість», «Сильні інститути» тощо. Також рекомендується завершити дослідження профілем України і тих 27 країн, які розглядалися дисертанткою щодо тієї чи іншої політики, адже, дійсно, тема актуальна не тільки для бідних країн, але й для багатих, всі хворіють, старіють, рівень освіти у всіх різний, тому важливо бачити профіль країни зі стимуляторами або дестимуляторами розвитку. Голосувати буду однозначно за.

Петрушенко Юрій Миколайович – голова спеціалізованої вченої ради, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Сумського державного університету. Результатів дуже багато, настільки ґрунтовна робота, що якщо ставити питання, то лише в контексті подальшого дослідження. З прикладної точки зору, з тих моделей, які розроблено, робота представлена на високому науковому рівні, і при доопрацюванні декількох розділів щодо методологічних питань з конкретної проблеми, це б могла бути і дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук. Тому я вважаю, що шановна Світлана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності, на яку вона подавалася, і теж буду голосувати за.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - 0 членів ради

«Утримались» - 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Жученко Світлані Василівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Голова спеціалізованої
вченої ради
07 березня 2024 р.

Юрій ПЕТРУШЕНКО